

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія музики і хореографії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ

« _____ » _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ХОРОВЕ ДИРИГУВАННЯ

для студентів 1 курсу

спеціальності
освітньої-професійної програми
освітньо-професійного ступеня

*014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Середня освіта (Музичне мистецтво)
фаховий молодший бакалавр*

Київ - 2020

Розробник:

Теряєва Лариса Анатоліївна, викладач циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Теряєва Лариса Анатоліївна, Кифенко Анна Миколаївна, Лопуга Тетяна Валентинівна - викладачі циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії музики і хореографії

Протокол від « 28 » серпня 2020 р. № 1

Голова циклової комісії Тетяна РОМАНОВА

Робочу програму перевірено

« 28 » серпня - 2020 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни (1 курс)

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	1/30	
Курс	1	
Семестр	1	2
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	0,5	0,5
Обсяг годин, в тому числі:	15	15
Аудиторні	14	14
Модульний контроль	1	1
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	-	-
Форма семестрового контролю	-	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. *Мета курсу* - озброєння студентів знаннями, уміннями і практичними навичками з дисципліни «Хорове диригування»; сприяння більшій самостійності у роботі над хоровими творами; розкриття музичного творчого потенціалу; удосконалення диригентських навичок та комунікативних здібностей студентів під час практичної роботи з хором.

2.2. *Основними завданнями* вивчення дисципліни «Хорове диригування» є:

- виховання у студентів любові до диригентської діяльності;
- набуття методичних знань, практичних навичок та умінь, що забезпечують вокально-хорову роботу;
- уміння добирати навчально-хоровий репертуар для школярів;
- формування у студентів навичок самостійної роботи під час аналізу та розучування хорових творів;
- розкриття ідейно-художнього змісту хорових творів диригентськими засобами;

2.3. В процесі вивчення дисципліни «Хорове диригування» студенти мають набути такі компетентності:

Загальні:

- формування національно-культурних цінностей;
- підвищення результатів якісної підготовки шляхом мотивації навчання;
- здатність до прийняття самостійних рішень при вирішенні проблемних питань;
- розвиток особистісно-комунікативних відносин.
- здатність застосовувати інноваційні методи та технології навчання;
- розвиток навичок самостійної роботи та професійного самовдосконалення;

Фахові:

- розвиток особистісних якостей і музичних здібностей;
- оволодіння знаннями на основі міждисциплінарних зв'язків музичних дисциплін з психолого-педагогічними навчальними дисциплінами;
- уміння використовувати набуті знання, уміння та навички під час проходження педагогічної практики;
- здатність до систематичного фахового самовдосконалення;
- спрямованість до покращення кінцевих результатів навчання.

Предметні:

- уміння самостійно здійснювати добір вокально-хорових творів;
- здатність диригувати твори різних жанрів та стилів;
- уміння читати хорову партитуру з листа;
- розвиток артистичності та виконавсько-диригентських якостей;
- здатність до написання анотацій на хорові твори;
- готовність до гри партитури напам'ять;
- здатність до співу окремих хорових партій;

- здатність до диригентсько-виконавської інтерпретації хорових творів;
- розвиток організаторських здібностей для проведення репетицій з хором.

3. Результати навчання за дисципліною

Після вивчення дисципліни «Хорове диригування», згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти повинні:

- знати основні принципи постановки диригентського апарату та його функції;
- самостійно добирати навчально-художній репертуар для школярів;
- використовувати різні методи та форми у роботі з хоровим колективом;
- вміти диригувати хорові твори різних стилів і жанрів;
- здійснювати самостійний аналіз хорових творів;
- грати хорову партитуру і співати хорові партії;
- оволодіти навичками фахового самовдосконалення;
- виразно диригувати хорові твори з метою розкриття ідейно-художнього змісту;
- показати власну диригентську інтерпретацію виконання хорових творів.

4. Структура навчальної дисципліни (1 курс)

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт	
		Аудиторна	
		Практичні	Модульний контроль
Змістовий модуль 1. Основи диригентської майстерності			
Тема 1. Диригентська техніка та її завдання при керуванні хором. Диригентський апарат. Основи диригентської техніки.	2	2	
Тема 2. Структура диригентського жесту. Показ вступу та закінчення	3	3	
Тема 3. Диригентський показ пауз, цезур, подиху, акцентів, штрихів.	4	4	
Тема 4. Звуковедення legato і non legato	2	2	
Тема 5. Диригування творів. Гра хорових партитур, спів хорових партій. Виконання пісень дошкільного репертуару.	4	3	1
Разом за змістовим модулем 1	15	14	1
Змістовий модуль 2. Формування умінь та навичок диригування			
Тема 1. Диригування у розмірах 2/4.	2	2	
Тема 2. Диригування у розмірах 3/4	2	2	
Тема 3. Диригування у розмірах 4/4.	4	4	

Аналіз хорових творів.			
Тема 4. Фразування. Показ дихання по фразах	3	3	
Тема 5. Диригування творів. Гра хорових партитур, спів хорових партій. Виконання пісень дошкільного та шкільного репертуару (1 клас).	4	3	1
Разом за змістовим модулем 2	15	14	1
Усього годин за 1 курс	30	28	2

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Основи диригентської майстерності

Тема 1. Диригентська техніка та її завдання при керуванні хором. Диригентський апарат. Основи диригентської техніки. Положення корпусу, голови, рук, плечей, передпліччя, кистей рук, роль міміки. Основні принципи та характер диригентських рухів, їх властивості.

Тема 2. Структура диригентського жесту. Показ вступу та закінчення. Тактування. Структура долі в диригентських схемах, фіксує грань (точка). Поняття «ауфтакт». Сильна та слабка доля такту. Три моменти вступу: увага, дихання, вступ. Початковий і міждольний ауфтакти. Прийоми закінчення.

Тема 3. Диригентський показ пауз, цезур, подиху, акцентів, штрихів. пауза», Застосування у хорових творах цезур, подиху, акцентів, штрихів. Диригування творів різних стилів та жанрів з показом пауз, цезур, подиху, акцентів, штрихів.

Тема 4. Звуковедення legato і non legato. Особливості звуковедення legato і non legato. Диригування творів на legato і non legato у повільному темпі.

Тема 5. Диригування творів. Гра хорових партитур, спів хорових партій. Виконання пісень дошкільного репертуару. Гра партитури. Спів окремих партій. Виконання пісень під власний супровід: показ вступу та зняття. Бесіда до пісні. Значення фортепіанного вступу та вокальної настройки у хорових творах а cappella.

Ключові слова: диригентська техніка, вступ, закінчення, подих, пауза, цезура, звуковедення, хорова партитура.

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 5.

Додаткова: 4.

Змістовий модуль 2. Формування умінь та навичок диригування

Тема 1. Диригування у розмірах 2/4. Диригентська схема. Виконання диригентських вправ. Розучування та диригування творів у розмірі 2/4. Показ вступу. Диригування творів у розмірах 2/4 у повільних та швидких темпах. Прийоми зняття.

Тема 2. Диригування у розмірах 3/4. Розучування та диригування творів у розмірі 3/4 у середніх, помірних та швидких темпах. Диригування у розмірах 3/4, 3/8 у швидких темпах.

Тема 3. Диригування у розмірах 4/4. Аналіз хорових творів. Знайомство з хоровими творами різних жанрів і стилів у розмірі 4/4. Усний аналіз творів. Написання анотацій на хорові твори. Диригування творів у розмірі 4/4.

Тема 4. Фразування. Показ дихання по фразах. Робота над постановкою диригентського апарату. Визначення функцій правої і лівої рук. Показ дихання по фразах. Прийоми показу вступу та зняття на різні долі такту.

Тема 5. Диригування творів. Гра хорових партитур, спів хорових партій. Виконання пісень шкільного репертуару (1 клас). Диригування вивчених творів. Гра хорової партитури для однорідного хору. Спів окремих хорових партій з тактуванням. Виконання пісень під власний супровід.

Ключові слова: диригентська схема, розміри 2/4, 3/4, 4/4, фразування, аналіз творів.

Рекомендована література:

Основна: 2; 4.

Додаткова: 5.

6. Контроль навчальних досягнень.

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів (1курс)

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	14	14	14	14
Робота на практичному занятті	10	14	140	10	140
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом			179		179
Максимальна кількість балів		358			

6.2. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Оцінювання роботи студентів здійснюється шляхом поточного та підсумкового контролю. **Поточний контроль** здійснюється з використанням таких форм роботи, як: аналіз та написання анотацій на хорові твори; виконання студентом відповідних диригентських схем та прийомів; диригування хорових творів; застосування мережі Інтернет, електронної нотної бібліотеки, електронної пошти; прослуховування хорових творів у виконанні відомих хорових колективів; методичних рекомендацій з

хорового диригування; консультацій викладача; виконання пісень шкільного репертуару.

6.3.1. Критерії і рівні поточного оцінювання знань, умінь і навичок з хорового диригування

Підсумкова кількість балів (макс-10)	Критерії оцінювання
10 (високий рівень)	Самостійний пошук та прослуховування хорових творів у виконанні відомих хорових колективів із використанням мультимедійних комп'ютерних засобів навчання та електронної пошти. Досконале застосування студентом диригентських схем, прийомів під час диригування хорових творів.
9 (достатній рівень)	Достатні методичні знання з хорового диригування. Не зовсім виразне виконання вокально-хорових творів. Середній рівень досконалості у створенні власних інтерпретацій хорових творів. Здатність до самоаналізу та самовдосконалення.
8 (достатній рівень)	Вдале розкриття ідейно-художнього змісту хорових творів та донесення авторського задуму до слухачів. Виразне виконання хорової партитури твору. Точне відтворення інтонаційно-мелодійного змісту кожної хорової партії. Здатність до застосування вокальних даних під час виконання пісень шкільного репертуару.
7 (достатній рівень)	Достатній рівень знань, умінь і навичок для інтерпретації хорових творів, гри хорової партитури та виконання шкільної пісні під власний супровід.
6 (середній рівень)	Поверхові теоретичні знання та практичні навички з хорового диригування. Недостатні навички для самостійного опрацювання методичної літератури та виконання самостійних творчих завдань. Не емоційне виконання вокально-хорових творів. Неготовність до створення власних інтерпретацій хорових творів. Помірні здатності до самоаналізу та самовдосконалення.
5 (низький рівень)	Наявність помилок під час виконання вокально-хорових творів та пісень шкільного репертуару під власний супровід. Низький рівень детального аналізу хорових творів різних стилів і жанрів при написанні анотацій.
4 (низький рівень)	Низький рівень здатності до інтерпретації хорових творів, гри хорової партитури та співу хорових партій.
3 (дуже низький рівень)	Нездатність до художньо-виразного диригування хорових творів та пісень шкільного репертуару. Нездатність до самостійного вивчення хорової партитури.
2 (дуже низький рівень)	Дуже низький рівень отриманих знань, умінь і навичок для інтерпретації хорових творів, гри хорової партитури та виконання шкільної пісні під власний супровід.
1 (дуже низький рівень)	Нездатність до диригентсько-виконавської діяльності та самостійного самовдосконалення.

Підсумковий модульний контроль студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля у формі прослуховування та виконання

студентом двох хорових творів (а *cappella* та з супроводом) з використанням власної диригентської інтерпретації, визначення музичної термінології, усного аналізу хорових творів, гри хорової партитури, співу окремих хорових партій, виразного виконання пісень шкільного репертуару.

7. Навчально-методична картка дисципліни (1 курс)

Навчально-методична карта дисципліни «Хорове диригування». Разом за 1 курс: 30 годин, практичні заняття –28 год., підсумковий контроль –2год.										
Назва модуля	Змістовий модуль 1 Основи диригентської майстерності					Змістовий модуль 2 Формування умінь та навичок диригування				
Теми практичних занять	Диригентська техніка та її завдання при керуванні хором. Диригентський апарат. Основи диригентської техніки	Структура диригентського жесту. Показ вступу та закінчення	Диригентський показ пауз, цезур, подиху, акцентів, штрихів.	Звуковедення <i>legato</i> і <i>non legato</i>	Диригування творів. Гра хорових партитур, спів хорових партій. Виконання пісень дошкільного репертуару.	Диригування у розмірах 2/4	Диригування у розмірах 3/4	Диригування у розмірах 4/4	Фразування. Показ дихання по фразах	Диригування творів. Гра хорових партитур, спів хорових партій. Виконання пісень дошкільного та шкільного репертуару(1-2 класи)
Форми поточного контролю	Індивідуальний підхід до кожного студента; усний аналіз хорових творів; виконання студентом відповідних диригентських вправ, схем та прийомів; творчі завдання з хорового диригування; гра хорової партитури; спів хорових партій; диригування хорових творів; виконання пісень шкільного репертуару.									
Модульний контроль	Виконання студентом двох хорових творів (а <i>cappella</i> та з супроводом); визначення музичної термінології; гра хорової партитури, спів окремих хорових партій, виразне виконання пісень шкільного репертуару.									

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Теряєва Л.А. Оцінювання ефективності застосування методів, форм, видів та засобів навчання на заняттях з хорового диригування Освітологічний дискурс, 2020, № 2 (29).
2. Теряєва Л.А. Застосування музичних інформаційних технологій при вивченні навчальної дисципліни «Хорове диригування» Освітологічний дискурс, 2019, № 1-2 (24-25), стор.272-285.
3. Теряєва Л.А. Формування методичної компетентності майбутніх учителів музики на заняттях з хорового диригування: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2019. 20 с.
4. Теряєва Л.А. Методичні рекомендації до формування методичної компетентності майбутніх учителів музики на заняттях з хорового диригування. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. 32 с.
5. Теряєва Л.А. Формування методичної компетентності студентів коледжу на заняттях з хорового диригування. Модернізація змісту професійної освіти – умова підготовки компетентного фахівця нової формації: збірник матеріалів конференції /ред. Г.Л. Губарев. Житомир: вид. О.О.Євенок, 2017. С. 212-215.
6. Теряєва Л.А. Етапи формування методичної компетентності майбутніх учителів музики на заняттях з хорового диригування. Наукові записки / ред. В.Ф. Черкасов, В.В. Радул. Кропивницький: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2017. Вип. 150. С. 262-264 (Серія « Педагогічні науки»).
7. Теряєва Л.А. Формування методичної компетентності майбутніх учителів музики через емоційне сприйняття творів хорового мистецтва. Наукові записки. / Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя; ред. проф. Є. І. Коваленко. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. № 1. С. 171-173. (Серія "Психолого-педагогічні науки").
8. Теряєва Л.А. Педагогічні умови та інноваційні технології в процесі вивчення дисципліни «Хорове диригування» Науковий збірник «Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі»/ Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; редкол.: Олексюк О.М., Хоружа Л.Л., Бондаренко Л.А., Кевішас І. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. №2. С. 141-144.

Додаткова:

1. Прокулевич. О. Основи хорового диригування : навчальний посібник / [уклад. Оксана Валеріївна Прокулевич] ; – Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. – 140 с.
2. Теряєва Л.А. Духовний розвиток майбутніх учителів музичного мистецтва на заняттях з хорового диригування/ Л.А. Теряєва // Духовність особистості в системі мистецької освіти: зб. пр. наук. шк. д-ра пед. наук, проф. О.М. Олексюк. Вип.2 / Київський ун-т ім. Б. Грінченка. – К : Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 58-62 с.
3. Стефіна Н.В. Хрестоматія з хорового диригування. Випуск III (у шести частинах). Частина друга: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Н. В. Стефіна. – Суми : видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2015. – 290 с.

9. Додаткові ресурси

1. Топорівська Я.В. Використання комп'ютерних технологій у професійній підготовці майбутніх учителів музики. URL: <http://www.jurnal.org/articles/2014/ped48.html>
2. Гончаров М.С. Організація самостійної роботи студентів у коледжах засобами інформаційних технологій. URL:http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/stud_almanah/11_.pdf.